

A kontrollált betegek leleteinek értékelése - II

Dr. Végh Éva,
SZSZK Onkológiai Osztály

Betegség állapot változása

- ▶ **ADJUVÁNS kezelésnél:**
 - „továbbra sincs PROGRESSZIÓ”
 - „nem látható LOCAL RECIDIVA (=helyi kiújulás, pl. béldaganatoknál)
 - Nincs SZEKUNDER (=másodlagos, vagyis áttétes) elváltozás (pl. „a látható csontokon nincs secunder elváltozás” vagyis nincs csontáttét)
 - Nincs távoli DISSEMINATIO (disszemináció), =nincs távoli szóródás, a daganat nem adott távoli áttétet

- ▶ **PALLIATIV kezelésnél (áttétes betegnél)**
 - KOMPLETT REMISSZIÓ (teljes REGRESSZIÓ) látható: nincs nyoma a korábban kimutatott áttétes betegségnek
 - RÉSZLEGES vagy PARCIÁLIS REGRESSZIÓ/REMISSZIÓ: az áttétek száma csökkent és/vagy méretben megkisebbedtek
 - STABIL BETEGSÉG, nincs érdemi változás a daganatos betegség kiterjedtségében az áttétes gócok számában és méretében
 - Nincs NOVUM elváltozás, NOVUM góc. Nem jelent meg a korábbihoz képest újabb áttétes/daganatos góc
 - METASTASIS, metasztázis, áttét, secunder elváltozás, disseminatio - ezek az áttétre utaló kifejezések

KÉPALKOTÓ VIZSGÁLATI LELETEKEN GYAKORI SZERVEK

A képalkotó vizsgálati (pl. röntgen, ultrahang, CT, MR, PET, endoszkópos vizsgálati stb.) leletek meglehetősen sok latin eredetű kifejezést tartalmazhatnak - ezek "lefordításában" az internet is segítséget nyújthat. Hasonlóan a laborleletek értelmezéséhez is lehet tájékozódni az interneten.

PULMO, PULMONALIS – tüdő, tüdővel kapcsolatos

MEDIASTINUM =gátorüreg, HILUS: tüdőkapuk,

HEPAR, HEPATICUS - máj, májjal összefüggésben lévő

PANCREAS – hasnyálmirigy

CERVICALIS, THORACALIS vagy DORSALIS, LUMBALIS, SACRALIS gerinc (= nyaki, háti, ágyéki, keresztcsonti gerinc szakaszok

LYMPHOGLANDULA, LGL LGGL, nyirokcsomó(k)

PET CT

Az előző alkalommal számos képalkotó vizsgálatról volt szó részletesen, beleértve a CT és MR vizsgálatokat, endoszkópiát.

Mai nap egy kicsit alaposabban a PET CT vizsgálatokról beszélünk, a korábbiak kiegészítésére.

MIT JELENT A PET?

(vagy mit nem jelent? :-)) nincs köze például a PET műanyag palackoz, és nincs köze a kisállatokhoz, amelyet angolul szintén a "pet" szó jelöl.

Képalkotó vizsgálatként a PET az alábbi kifejezés rövidítése: ***Pozitron emissziós tomográfia***

Ezen vizsgálat során ugyanis pozitron-bomló izotóppal jelölt biológiailag aktív molekulákat (jelölőanyagokat, 'tracer'-eket) használnak a képalkotáshoz.

JELZŐANYAGOK PET VIZSGÁLATBAN:

Leggyakrabban használt ilyen jelölőanyag az **FDG**, a leletek többségén ezzel találkozhatnak a PET-re küldött betegek a PET lelet olvasásakor. (2-dezoxi-2-[18F]fluoro-D-glukóz vegyület nevének rövidítése az FDG).

A rosszindulatú daganatokban fokozott a glukolízis, vagyis a cukor anyagcsere (mivel gyorsan osztódó sejtek a ráksejtek, fokozott anyagcserével) - így az FDG jelölőanyagot fokozott mértékben veszik fel - ez alkotja a képalkotó vizsgálat alapját.

(Más jelölőanyagokat is használnak speciális vizsgálatoknál egyébként.)

A PET CT vizsgálat egy kettős képalkotó vizsgálat, amely során a PET vizsgálatot natív, vagyis kontrasztanyag alkalmazása nélkül végzett CT-vel kombinálják. A PET funkcionális (8a működést mutató) vizsgálat, míg a CT abban segít, hogy pontosan meg lehessen határozni, milyen területen van a fokozott jelzőanyag felvételt mutató góc a szervezetben.

PET CT alkalmazása

85%	onkológia (kb.)
10 %	neurológia (epilepszia kivizsgálása, agydaganatok)
5 %	kardiológia (koszorúserek vérátfolyása, szívizomszövet életképessége)

PET CT alkalmazása az onkológiában

- Jó és rosszindulatú elváltozások elkülönítése, ha egyéb eljárásokkal ez nem sikerült.
- Sugárkezelés és kemoterápia után maradék daganatszövet érzékelésére
- Daganatkiújulás (tumor recidíva) kimutatására
- Betegség stádium felmérésére (TNM)
- Rejtett (okkult) áttétek kimutatására
- Ritkán: biopszia helyének meghatározására

Nem minden onkológiai indikációban (javallatban, vagyis betegségtípusban) lehet társadalombiztosítási támogatással rendelni az orvosoknak a vizsgálatot, ezt külön irányelv szabályozza, hogy mely betegségekben kérvényezhető OEP támogatás a PET vizsgálatokban. A vizsgálat indokoltságáról a kérvényező orvos által benyújtott szakmai információk alapján PET CT bizottság dönt.

Költséghatékonyság (nemzetközi vizsgálatok) alapján történik a megkülönböztetés a finanszírozásban.

A PET CT ELŐNYEI

- A PET/CT információt ad az anatómiai léziók (elváltozások) dignitásáról (jó vagy rosszindulatúságáról) – természetesen nem száz százalékos biztonsággal!
- A PET/CT az anatómiai elváltozások előtt jelezni képes betegségeket
- A PET/CT képes különböző vizsgálatok képeinek „összedolgozására” s így több információt nyújt a vizsgálat során.
- Pontos mérés
- Kis sugárterhelés.

Ugyanakkor tudni kell, hogy nagyon kicsiny, csak pár mm-es gócok kimutatására nem alkalmas, mert ezek nem vesznek fel elegendő jelzőanyagot, és így nem ábrázolhatók jól a PET képen - hamis negatív eredményt adna a túl kis gócok PET-tel történő értékelése.